ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Οκτωβρίου 1989 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 97, 98 και 99/87,

Dow Chemical Ibérica, SA, εταιρία ισπανικού δικαίου, με έδρα το Axpe-Erandio (Ισπανία),

Alcudia, Empresa para la Industria Química, SA, εταιρία ισπανικού δικαίου, με έδρα τη Μαδρίτη, και

Empresa Nacional del Petróleo, SA, εταιρία ισπανικού δικαίου, με έδρα τη Μαδρίτη,

εκπροσωπούμενες από τον José Pérez Santos, δικηγόρο Μαδρίτης, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Ernest Arendt, 4, avenue Marie-Thérèse,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Norbert Koch, νομικό σύμβουλο, και Luis Miguel Pais Antunes και Daniel Calleja y Crespo, μέλη της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής που ελήφθησαν στις υποθέσεις IV/31.865 — PVC και IV/31.866 — πολυαιθυλένιο, της 15ης Ιανουαρίου 1987 [C(87)19/1,2 και 3], περί διενεργείας ελέγχου κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962 (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους O. Due, πρόεδρο, Gordon Slynn, K. N. Κακούρη, F. A. Schockweiler και M. Zuleeg, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, G. F. Mancini, R. Joliet, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse και M. Díez de Velasco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 8ης Δεκεμβρίου 1988,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Φεβρουαρίου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 2 Απριλίου 1987, οι εταιρίες Dow Chemical Ibérica, SA (στο εξής: Dow Ibérica), Alcudia, Empresa para la Industria Quimica, SA (στο εξής: Alcudia), και Empresa Nacional del Petróleo, SA (στο εξής: EMP), άσκησαν, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγές για την ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής που ελήφθησαν στις υποθέσεις IV/31.865 — PVC και IV/31.866 — πολυαιθυλένιο της 15ης Ιανουαρίου 1987 [C(87)19/1,2 και 3], σχετικά με διενέργεια ελέγχου κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001 σ. 25).

2 Η Επιτροπή, έχοντας πληροφορίες που της επέτρεπαν να εικάσει την ύπαρξη συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών όσον αφορά τον καθορισμό τιμών και ποσοστώσεων παραδόσεως PVC και πολυαιθυλενίου μεταξύ ορισμένων παραγωγών και προμηθευτών των ουσιών αυτών εντός της Κοινότητας, αποφάσισε να διενεργήσει ελέγχους σε διάφορες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και στις προσφεύγουσες, και εξέδωσε ως προς αυτές την επίδικη απόφαση.

3 Η Επιτροπή διενήργησε τους επίμαχους ελέγχους στις 20 και 21 Ιανουαρίου 1987. Οι εκπρόσωποι των προσφευγουσών, αφού έλαβαν γνώση των επίδικων αποφάσεων και πληροφορήθηκαν από τους υπαλλήλους της Επιτροπής για τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των οικείων επιχειρήσεων, θεώρησαν ότι όφειλαν να δεχθούν την έρευνα, οπότε δεν εμπόδισαν τους υπαλλήλους της Επιτροπής να πάρουν, να εξετάσουν και να φωτοτυπήσουν φακέλους, παρέχοντάς τους την αναγκαία προς τούτο συνδρομή.

4 Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή μπόρεσε να ερευνήσει όλα τα γραφεία, αρχεία και φακέλους καθώς και ένα χαρτοφύλακα και το προσωπικό σημειωματάριο ενός εκπροσώπου της Dow Ibérica και έλαβε όλα τα φωτοαντίγραφα που επιθυμούσε.

5 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς το ιστορικό της διαφοράς, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι λόγοι και επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

6 Προς στήριξη των προσφυγών τους, οι προσφεύγουσες προβάλλουν οκτώ λόγους ακυρώσεως που αφορούν την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος του απαραβίαστου της κατοικίας και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, την παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, την έλλειψη αιτιολογίας, την ανυπαρξία ή αοριστία των στοιχείων που αποτελούν τη βάση των αποφάσεων, την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος του τεκμηρίου αθωότητας, την παράβαση ουσιωδών τύπων και το γεγονός ότι οι αποφάσεις αφορούν ενέργειες προγενέστερες της προσχωρήσεως της Ισπανίας στην Κοινότητα.

Επί του λόγου της προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος του απαραβίαστου της κατοικίας και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής

7 Κατά τις προσφεύγουσες, οι επίδικες αποφάσεις, ή, τουλάχιστον, η εκτέλεσή τους, συνεπάγονται προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματός τους του απαραβίαστου της κατοικίας και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17,

το οποίο αποτελεί παρέκκλιση από τους σχετικούς με την προστασία του εν λόγω δικαιώματος κανόνες, ουδόλως επιτρέπει στα όργανα της Επιτροπής να προβαίνουν σε μέτρα που οι προσφεύγουσες χαρακτηρίζουν ως επιτόπια έρευνα. Οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι αν η διάταξη αυτή ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία έρευνας, στερείται νομιμότητος ως ασυμβίβαστη με τα θεμελιώδη δικαιώματα, η προστασία των οποίων απαιτεί να γίνεται η επιτόπια έρευνα μόνο δυνάμει δικαστικού εντάλματος.

8 Η Επιτροπή επισημαίνει καταρχάς ότι δεν υφίσταται παραβίαση της κατοικίας και της ιδιωτικής ζωής, αφής στιγμής οι προσφεύγουσες δέχθηκαν τον έλεγχο χωρίς να εκδηλώσουν την παραμικρή εναντίωση. Περαιτέρω υποστηρίζει ότι οι εξουσίες που διαθέτει από το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 περιλαμβάνουν και μέτρα τα οποία, κατά το δίκαιο ορισμένων κρατών μελών, εμπίπτουν στην έννοια της κατ' οίκον έρευνας. Φρονεί, ωστόσο, ότι οι απαιτήσεις ένδικης προστασίας που απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα, τις οποίες δεν αμφισβητεί καταρχήν, τηρούνται εφόσον οι αποδέκτες των αποφάσεων περί ελέγχου έχουν τη δυνατότητα, αφενός, να τις προσβάλουν ενώπιον του Δικαστηρίου και, αφετέρου, να ζητήσουν την αναστολή της εκτέλεσής τους με αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων πράγμα που επιτρέπει στο Δικαστήριο να ελέγχει ταχέως το τυχόν αυθαίρετο των επιτασσόμενων ελέγχων. Ο έλεγχος αυτός ισοδυναμεί με προηγούμενο δικαστικό ένταλμα.

9 Όπως έκρινε πρόσφατα το Δικαστήριο (απόφαση της 21 Σεπτεμβρίου 1989, Hoechst κατά Επιτροπής, 46/87 και 227/88, Συλλογή 1989, σ. 2859), στο άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 δεν μπορεί να δοθεί ερμηνεία που να συνεπάγεται αποτελέσματα ασυμβίβαστα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, και, ιδίως, με τα θεμελιώδη δικαιώματα.

10 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των γενικών αρχών του δικαίου των οποίων την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο σύμφωνα με τις συνταγματικές παραδόσεις που είναι κοινές στα κράτη μέλη καθώς και τις διεθνείς συμφωνίες στις οποίες έχουν συνεργαστεί ή προσχωρήσει τα κράτη μέλη (βλέπε, ιδίως, την απόφαση της 14ης Μαΐου 1974, Nold, 4/73, Rec. 1974, σ. 491). Ιδιαίτερη, για το σκοπό αυτό, σημασία έχει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου) (βλέπε, ιδίως, την απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, Johnston, 222/84, Συλλογή 1986, σ. 1651)

11 Για την ερμηνεία του άρθρου 14 του κανονισμού αριθ. 17, πρέπει να ληφθούν, κυρίως, υπόψη οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον σεβασμό των δικαιωμάτων του αμυνομένου, αρχή της οποίας ο θεμελιώδης χαρακτήρας έχει επανειλημμένα υπογραμμιστεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλέπε, ιδίως, την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, Michelin, 322/81, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 7).

12 Πρέπει να διευκρινισθεί ότι, ναι μεν με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο επισήμανε ότι πρέπει να υφίσταται σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου στις διοικητικές διαδικασίες που μπορούν να καταλήξουν σε επιβολή ποινών, πλην όμως είναι σημαντικό να αποφεύγεται η κατά τρόπο αθεράπευτο προσβολή των δικαιωμάτων αυτών στο πλαίσιο διαδικασιών προηγούμενης έρευνας, όπως είναι οι έλεγχοι, οι οποίες μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο για την εξακρίβωση στοιχείων σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα ενεργειών ορισμένων επιχειρήσεων, ικανών να επισύρουν την ευθύνη τους.

13 Κατά συνέπεια, καίτοι ορισμένα δικαιώματα του αμυνομένου αφορούν μόνο τις κατ' αντιμωλία διαδικασίες που αποτελούν τη συνέχεια ανακοινώσεων αιτιάσεων, άλλα δικαιώματα, όπως παραδείγματος χάρη, αυτό της παραστάσεως με δικηγόρο και του σεβασμού του απορρήτου της αλληλογραφίας μεταξύ δικηγόρου και πελάτη (που έχει αναγνωρίσει το Δικαστήριο με την απόφασή του της 18ης Μαΐου 1982, AM & S, 155/79, Συλλογή 1972, σ. 1575), πρέπει να προστατεύονται ήδη από το στάδιο της προηγούμενης έρευνας.

14 Σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το θεμελιώδες δικαίωμα του απαραβιάστου της κατοικίας, που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, καίτοι η αναγνώριση του δικαιώματος αυτού όσον αφορά την ιδιωτική κατοικία των φυσικών προσώπων επιβάλλεται στην κοινοτική έννομη τάξη ως κοινή αρχή των δικαίων των κρατών μελών, δεν ισχύει το ίδιο και όσον αφορά τις επιχειρήσεις, διότι τα νομικά συστήματα των κρατών μελών παρουσιάζουν όχι αμελητέες διαφορές όσον αφορά τη φύση και το βαθμό της προστασίας των χώρων ασκήσεως εμπορικών δραστηριοτήτων έναντι των παρεμβάσεων της δημόσιας αρχής.

15 Δεν μπορεί να συναχθεί διαφορετικό συμπέρασμα από το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του οποίου η παράγραφος 1 προβλέπει ότι « παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του ». Το αντικείμενο της προστασίας του άρθρου αυτού αφορά το πεδίο της ανάπτυξης της προσωπικής ελευθερίας

του ατόμου και, επομένως, δεν μπορεί να επεκταθεί στους χώρους εμπορικών δραστηριοτήτων. Σημειωτέον εξάλλου ότι δεν υπάρχει σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

16 Ωστόσο, σε όλα τα νομικά συστήματα των κρατών μελών, οι παρεμβάσεις της δημόσιας αρχής στη σφαίρα της ιδιωτικής δραστηριότητας κάθε προσώπου, είτε φυσικού είτε νομικού, πρέπει να είναι νομικώς θεμελιωμένες και να δικαιολογούνται από λόγους προβλεπόμενους από το νόμο και, όπως είναι επόμενο, τα συστήματα αυτά προβλέπουν, καίτοι με διαφορές ως προς τις λεπτομέρειες, την προστασία έναντι παρεμβάσεων που είναι αυθαίρετες ή δυσανάλογα επαχθείς. Επομένως, η ανάγκη μιας τέτοιας προστασίας πρέπει να αναγνωριστεί ως γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Σχετικά, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι είναι αρμόδιο να ασκεί έλεγχο όσον αφορά τον, ενδεχομένως, υπερβολικό χαρακτήρα των ελέγχων που διενεργεί η Επιτροπή στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1962, San Mischele και λοιποί, 5 έως 11 και 13 έως 15/62, Rec. 1962, σ. 919).

17 Επομένως, υπό το φως των ανωτέρω εκτιθεμένων γενικών αρχών, πρέπει να εξετασθεί η φύση και η έκταση των εξουσιών ελέγχου που έχει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού αριθ. 17.

18 Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διενεργεί όλους τους απαραίτητους ελέγχους στις επιχειρήσεις και τις ενώσεις επιχειρήσεων, ενώ διευκρινίζει ότι « για το σκοπό αυτό, τα εντεταλμένα από την Επιτροπή όργανα έχουν την εξουσία:

α) να ελέγχουν τα βιβλία και άλλα επαγγελματικά έγγραφα·

β) να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα των βιβλίων και επαγγελματικών εγγράφων·

γ) να ζητούν επιτόπου προφορικές διευκρινίσεις·

δ) να εισέρχονται σε όλους τους χώρους, γήπεδα και μεταφορικά μέσα των επιχειρήσεων ».

19 Οι παράγραφοι 2 και 3 του ίδιου άρθρου προβλέπουν ότι οι έλεγχοι διενεργούνται κατόπιν επιδείξεως έγγραφης εντολής ή βάσει αποφάσεως προς την οποία οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να συμμορφώνονται. Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, η Επιτροπή μπορεί να επιλέγει οποιαδήποτε από τις δύο αυτές δυνατότητες, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιπτώσεως (απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980, National Panasonic, 136/79, Rec. 1980, σ. 2033). Τόσο οι έγγραφες εντολές όσο και οι αποφάσεις πρέπει να αναφέρουν το αντικείμενο και το σκοπό των ελέγχων. Η Επιτροπή, ασχέτως της ακολουθούμενης διαδικασίας, υποχρεούται να ενημερώνει προηγουμένως την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου πρέπει να διενεργηθεί ο έλεγχος και να τη συμβουλεύεται, δυνάμει της παραγράφου 4 του άρθρου 14, πριν από τη λήψη κάθε αποφάσεως περί διενεργείας ελέγχου.

20 Κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, τα όργανα της Επιτροπής μπορούν να έχουν, κατά την εκτέλεση του έργου τους, τη συνδρομή των οργάνων της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου πρέπει να διενεργηθεί ο έλεγχος. Η συνδρομή αυτή μπορεί να χορηγείται κατόπιν αιτήσεως είτε της αρχής αυτής είτε της Επιτροπής.

21 Τέλος, κατά την παράγραφο 6, η συνδρομή των εθνικών αρχών είναι αναγκαία για τη διενέργεια του ελέγχου όταν μια επιχείρηση αντιτίθεται σ' αυτόν.

22 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980 (National Panasonic, σκέψη 20), από την έβδομη και όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αριθ. 17 προκύπτει ότι οι εξουσίες που έχουν παρασχεθεί στην Επιτροπή με το άρθρο 14 του κανονισμού αυτού αποσκοπούν στο να της δώσουν τη δυνατότητα να εκπληρώσει την ανατεθείσα σ' αυτήν από τη Συνθήκη ΕΟΚ αποστολή μέριμνας για την τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού στο πλαίσιο της κοινής αγοράς. Οι κανόνες αυτοί αποσκοπούν, όπως προκύπτει από το τέταρτο εδάφιο του προοιμίου της Συνθήκης, από το άρθρο 3, στοιχείο στ), καθώς και από τα άρθρα 85 και 86, στο να αποφεύγεται η νόθευση του ανταγωνισμού κατά τρόπο που να αποβαίνει σε βάρος του γενικού συμφέροντος, των επιμέρους επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Έτσι, η άσκηση των εξουσιών που έχουν παρασχεθεί στην Επιτροπή με τον κανονισμό αριθ. 17 συντελεί στη διατήρηση του επιδιωχθέντος από τη Συνθήκη συστήματος ανταγωνισμού που οι επιχειρήσεις οφείλουν να τηρούν οπωσδήποτε. Η προαναφερθείσα όγδοη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει ότι, για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή πρέπει να διαθέτει, καθ' όλη την έκταση της κοινής αγοράς, την εξουσία να ζητεί πληροφορίες και να προβαίνει στους ελέγχους « οι οποίοι είναι απαραίτητοι » για τη διακρίβωση των παραβάσεων των προαναφερθέντων άρθρων 85 και 86.

23 Τόσο από το σκοπό του κανονισμού αριθ. 17 όσο και από την απαρίθμηση, στο άρθρο 14, των εξουσιών που έχουν παρασχεθεί στα όργανα της Επιτροπής, προκύπτει ότι οι έλεγχοι μπορούν να είναι λίαν εκτεταμένοι. Εν προκειμένω, το δικαίωμα εισόδου σε κάθε χώρο, γήπεδο ή μέσο μεταφοράς των επιχειρήσεων έχει ιδιάζουσα σημασία καθόσον καθιστά δυνατή για την Επιτροπή τη συλλογή των αποδείξεων για παραβάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού στον τόπο όπου ανευρίσκονται συνήθως, δηλαδή στους χώρους ασκήσεως των εμπορικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.

24 Το δικαίωμα εισόδου θα ήταν άχρηστο αν τα όργανα της Επιτροπής όφειλαν να περιορίζονται στο να ζητούν την προσκόμιση εγγράφων ή φακέλων που θα μπορούσαν να προσδιορίσουν επακριβώς εκ των προτέρων. Αντιθέτως, το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια αναζητήσεως διαφόρων στοιχείων, που δεν είναι ακόμη γνωστά ή πλήρως εξακριβωμένα. Χωρίς αυτή την ευχέρεια, θα ήταν αδύνατη για την Επιτροπή η συλλογή των αναγκαίων για τον έλεγχό της στοιχείων σε περίπτωση που θα προσέκρουε στην άρνηση συνεργασίας ή ακόμα στην παρακωλυτική στάση των οικείων επιχειρήσεων.

25 Το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 παρέχει μεν στην Επιτροπή ευρείες εξουσίες έρευνας, οι εξουσίες όμως αυτές πρέπει να ασκούνται κατά τρόπο που να διασφαλίζει το σεβασμό των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

26 Σχετικά, πρέπει, καταρχάς, να επισημανθεί η υποχρέωση της Επιτροπής να αναφέρει το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου. Η υποχρέωση αυτή αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση προκειμένου όχι μόνο να καταφαίνεται η δικαιολογία της μελετώμενης παρεμβάσεως στο εσωτερικό των οικείων επιχειρήσεων αλλά, επίσης, για να είναι οι τελευταίες σε θέση να αντιληφθούν την έκταση του καθήκοντος συνεργασίας, διατηρώντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα άμυνας που έχουν.

27 Περαιτέρω, πρέπει να τονισθεί ότι οι όροι ασκήσεως των εξουσιών ελέγχου της Επιτροπής ποικίλλουν ανάλογα με τη διαδικασία, που αυτή επιλέγει, από τη στάση των σχετικών επιχειρήσεων καθώς και από την παρέμβαση των εθνικών αρχών.

28 Το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 αφορά πρωτίστως ελέγχους διενεργούμενους με τη συνεργασία των οικείων επιχειρήσεων, είτε εκούσια, στην περίπτωση έγγραφης εντολής περί διενέργειας ελέγχου, είτε εις εκτέλεση υποχρεώσεως απορρέουσας από απόφαση περί διενέργειας ελέγχου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όπως και στην υπό κρίση υπόθεση, τα όργανα της Επιτροπής έχουν, μεταξύ άλλων, την ευχέρεια να ζητούν την προσκόμιση των εγγράφων που τα ενδιαφέρουν, να εισέρχονται στους χώρους που καθορίζουν και να λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου των επίπλων που υποδεικνύουν. Αντιθέτως, δεν μπορούν να εισέρχονται βιαίως σε χώρους ή να παραβιάζουν έπιπλα ή να εξαναγκάζουν προς τούτο το προσωπικό της επιχείρησης ούτε να αναζητούν στοιχεία χωρίς την άδεια των υπευθύνων της επιχείρησης, που, ενδεχομένως, παρέχεται σιωπηρά όπως, λόγου χάρη, με τη συνδρομή στους υπαλλήλους της Επιτροπής.

29 Η περίπτωση είναι εντελώς διαφορετική όταν η Επιτροπή αντιμετωπίζει την άρνηση των οικείων επιχειρήσεων. Στην περίπτωση αυτή, τα όργανα της Επιτροπής μπορούν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 6, να αναζητούν χωρίς τη συνεργασία των επιχειρήσεων, όλα τα αναγκαία για τον έλεγχο στοιχεία με τη συνδρομή των εθνικών αρχών οι οποίες υποχρεούνται να τους παρέχουν τη συνδρομή που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Καίτοι η συνδρομή αυτή δεν απαιτείται παρά μόνο σε περίπτωση που μια επιχείρηση εκδηλώνει την αντίθεσή της, πρέπει να προστεθεί ότι μπορεί επίσης να ζητείται προληπτικώς προς κάμψη ενδεχόμενης αρνήσεως της επιχειρήσεως.

30 Από το άρθρο 14, παράγραφος 6, προκύπτει ότι στα κράτη μέλη εναπόκειται να καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται στα όργανα της Επιτροπής η συνδρομή των εθνικών αρχών. Εν προκειμένω, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των ενεργειών της Επιτροπής, τηρώντας ταυτόχρονα τις προαναφερθείσες γενικές αρχές. Εξ αυτού έπεται ότι, εντός των ορίων αυτών, το εθνικό δίκαιο είναι αυτό που καθορίζει τις διαδικαστικές λεπτομέρειες που είναι κατάλληλες για τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των επιχειρήσεων.

31 Κατά συνέπεια, εφόσον η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόσει, με τη συνεργασία των εθνικών αρχών, μέτρα ελέγχου χωρίς τη συνεργασία των οικείων επιχειρήσεων, υποχρεούται να σεβαστεί τις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπει προς τούτο το εθνικό δίκαιο.

32 Η Επιτροπή οφείλει να μεριμνά ώστε η δυνάμει του εθνικού δικαίου αρμόδια αρχή να έχει στη διάθεσή της όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να μπορεί να ασκεί τον δικό της έλεγχο. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η αρχή αυτή — ασχέτως του αν είναι δικαστική ή μη — δεν μπορεί να υποκαθιστά, όσον αφορά την αναγκαιότητα των διατασσόμενων ελέγχων, τη δική της εκτίμηση στην κρίση της Επιτροπής, της οποίας οι αξιολογήσεις ως προς τα πραγματικά και νομικά περιστατικά υπόκεινται μόνο στον έλεγχο νομιμότητας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Αντιθέτως, στις εξουσίες των εθνικών αρχών εμπίπτει να εξετάζουν, αφού διαπιστώσουν τη γνησιότητα της απόφασης περί διενεργείας ελέγχου, αν τα μελετώμενα μέτρα εξαναγκασμού είναι αυθαίρετα ή υπερβολικώς επαχθή σε σχέση με το αντικείμενο του ελέγχου και να μεριμνούν για την τήρηση των κανόνων του εθνικού τους δικαίου κατά την εφαρμογή αυτών των μέτρων.

33 Υπό το φως των προηγούμενων σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα μέτρα που οι επίδικες αποφάσεις περί διενεργείας ελέγχου επέτρεψαν στα όργανα της Επιτροπής να εφαρμόσουν δεν υπερέβαιναν τις εξουσίες που αυτά διαθέτουν δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού αριθ. 17. Όντως, το άρθρο 1 των εν λόγω αποφάσεων περιορίστηκε στο να επιβάλει στην προσφεύγουσα την υποχρέωση « να επιτρέψει στα εντεταλμένα όργανα της Επιτροπής την είσοδο στους χώρους της κατά τις κανονικές ώρες λειτουργίας των γραφείων, να προσκομίσει προς επιθεώρηση και να επιτρέψει τη λήψη φωτοαντιγράφων των σχετικών με το αντικείμενο της έρευνας επαγγελματικών εγγράφων και να παράσχει παραχρήμα όλες τις διευκρινίσεις που θα της ζητήσουν τα εν λόγω όργανα ».

34 Βεβαίως, κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, η Επιτροπή υποστήριξε ότι τα όργανά της έχουν το δικαίωμα, στο πλαίσιο ελέγχων, να αναζητούν στοιχεία χωρίς τη συνδρομή των εθνικών αρχών και χωρίς την τήρηση των προβλεπόμενων από το εθνικό δίκαιο διαδικαστικών εγγυήσεων. Ωστόσο, αυτή η πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 14 του κανονισμού αριθ. 17 δεν μπορεί να συνεπάγεται την έλλειψη νομιμότητας των αποφάσεων που εκδόθηκαν βάσει της διατάξεως αυτής.

35 Όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εκτελέστηκαν οι επίδικες αποφάσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι έστω κι αν υποτεθεί ότι οι ενέργειες των οργάνων της Επιτροπής δεν ήταν σύμφωνες προς τις εξουσίες που διαθέτουν από το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 και τις βαλλόμενες αποφάσεις, το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει τη νομιμότητα των αποφάσεων αυτών. Πράγματι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1983 (IAZ, 96 έως 102, 104, 105, 108 και 110/82, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψη 16), πράξεις μεταγενέστερες της εκδόσεως μιας πράξεως δεν μπορούν να θίξουν την ισχύ της. Κατά συνέπεια, παρέλκει η εξέταση, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, των αιτιάσεων σχετικά με τη διεξαγωγή των ελέγχων.

36 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως της προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος του απαραβίαστου της κατοικίας και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου της παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας

37 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι οι επίδικες αποφάσεις παραβιάζουν την κοινοτική αρχή της αναλογικότητας κατά το μέτρο που προσβάλλουν χωρίς να υφίσταται ανάγκη, το θεμελιώδες δικαίωμα, που το άρθρο 18, παράγραφος 2, του ισπανικού συντάγματος αναγνωρίζει στις επιχειρήσεις, να αντιτίθενται στους ελέγχους και τις έρευνες, εκτός αν πρόκειται για επ' αυτοφόρω έγκλημα ή όταν διενεργούνται σε εκτέλεση δικαστικού εντάλματος. Η Επιτροπή όφειλε, δυνάμει της κοινοτικής αρχής της αναλογικότητας, να ερμηνεύσει το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 σύμφωνα με την προαναφερθείσα εθνική διάταξη ώστε να αποφευχθεί σοβαρή διατάραξη της ισπανικής συνταγματικής τάξεως, που εν προκειμένω συμβιβάζεται με τη δομή και τους στόχους της Κοινότητας.

38 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το επιχείρημα των προσφευγουσών, καίτοι αναφέρεται στην κοινοτική αρχή της αναλογικότητας, καταλήγει, στην πραγματικότητα, στο να εξαρτά το κύρος των επίδικων αποφάσεων από την ερμηνεία του κανονισμού αριθ. 17 σύμφωνα με διάταξη του εθνικού δικαίου. Όμως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1970 (Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, Rec. 1970, σ. 1125, σκέψη 3), το κύρος των κοινοτικών πράξεων εκτιμάται μόνο βάσει του κοινοτικού δικαίου και, ως εκ τούτου, η επίκληση της προσβολής είτε των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως ορίζονται από το Σύνταγμα ενός κράτους μέλους, είτε των αρχών ενός εθνικού συνταγματικού συστήματος δεν μπορούν να επηρεάσουν το κύρος των πράξεων της Κοινότητας ή την ισχύ τους στο έδαφος του κράτους αυτού.

39 Επομένως, ο λόγος της παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου της παραβιάσεως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων

40 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω του γεγονότος ότι η Επιτροπή προέβη στους επίμαχους ελέγχους χωρίς προηγούμενο δικαστικό έλεγχο, ενώ σε εγκατεστημένες σε άλλες χώρες της Κοινότητας επιχειρήσεις διενήργησε ελέγχους μόνον κατόπιν δικαστικού ελέγχου.

41 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η αιτίαση των προσφευγουσών αφορά τον τρόπο κατά τον οποίον εκτελέστηκαν οι επίδικες αποφάσεις. Όμως, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, παρέλκει η εξέταση, στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών, των αιτιάσεων που αφορούν τη διενέργεια των ελέγχων.

42 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως της παραβιάσεως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Επί του λόγου της ελλείψεως αιτιολογίας

43 Κατά τις προσφεύγουσες, οι επίδικες αποφάσεις δεν τηρούν την υποχρέωση αιτιολογίας που απορρέει από το άρθρο 190 της Συνθήκης και το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17, διότι είναι αόριστες, ασαφείς και εν μέρει εσφαλμένες. Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν συγκεκριμένα ότι οι βαλλόμενες αποφάσεις περιέχουν ανακριβή προσδιορισμό της οικείας αγοράς, χωρίς να διακρίνουν την αγορά του PVC από την αγορά του πολυαιθυλενίου, ότι παραλείπουν οποιαδήποτε γεωγραφική οροθέτηση της αγοράς αυτής, ότι δεν χαρακτηρίζουν επαρκώς τις προβαλλόμενες παραβάσεις, ότι δεν περιέχουν στοιχεία όσον αφορά την περίοδο κατά την οποία διαπράχθηκαν οι παραβάσεις αυτές, τέλος, ότι δεν λαμβάνουν υπόψη τα μη αμφισβητούμενα γεγονότα ότι η Dow Ibérica και η Alcudia ούτε παράγουν ούτε εμπορεύονται PVC και ότι η EMP, μολονότι είναι ο κύριος μέτοχος της Alcudia, ούτε παράγει ούτε εμπορεύεται η ίδια οποιαδήποτε από τις επίμαχες ουσίες.

44 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως το Δικαστήριο έκρινε με την προαναφερθείσα απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980 (National Panasonic, 136/79, Rec. 1980, σ. 2033, σκέψη 25), το ίδιο το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 καθορίζει τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την αιτιολογία της επιτάσσουσας τον έλεγχο απόφασης, προβλέποντας ότι η απόφαση αυτή « αναφέρει το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου, ορίζει το χρόνο ενάρξεως του ελέγχου και αναφέρει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 15, παράγραφος, στοιχείο γ) και το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο δ), κυρώσεις, καθώς και το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο κατά της αποφάσεως ».

45 Όπως προαναφέρθηκε, η υποχρέωση της Επιτροπής να αναφέρει το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου αποτελεί θεμελιώδη εγγύηση των δικαιωμάτων άμυνας των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων. Εξ αυτού έπεται ότι η σημασία της υποχρέωσης αιτιολογίας των αποφάσεων περί ελέγχου δεν μειούται από σκέψεις σχετικές με την αποτελεσματικότητα της έρευνας. Σχετικά, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, καίτοι η Επιτροπή δεν

υποχρεούται να γνωστοποιεί στον αποδέκτη μιας αποφάσεως όλα τα στοιχεία που διαθέτει σχετικά με πιθανολογούμενες παραβάσεις ούτε να προβαίνει σε ακριβή νομικό χαρακτηρισμό των παραβάσεων αυτών, οφείλει, αντιθέτως, να αναφέρει σαφώς τις υποψίες των οποίων τη βασιμότητα σκοπεύει να ελέγξει.

46 Υπό το φως των προηγουμένων σκέψεων, οι αιτιάσεις των προσφευγουσών σχετικά με την αιτιολογία της επίδικης απόφασης πρέπει να απορριφθούν. Πράγματι, η ακριβής οροθέτηση της οικείας αγοράς, ο ακριβής νομικός χαρακτηρισμός των προβαλλόμενων παραβάσεων και η μνεία της περιόδου κατά την οποία διεπράχθησαν οι παραβάσεις δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται σε μια απόφαση περί διενεργείας ελέγχου εφόσον η απόφαση αυτή περιέχει τα ουσιώδη στοιχεία που επισημάνθηκαν ανωτέρω.

47 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι καίτοι η αιτιολογία των επιδίκων αποφάσεων περί διενεργείας ελέγχου είναι γενικότατα διατυπωμένη ενώ θα έπρεπε να είναι συγκεκριμένη και μπορεί επομένως να επικριθεί κατά τούτο, περιλαμβάνει ωστόσο τα ουσιώδη στοιχεία που επιβάλλει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17. Πράγματι, στις εν λόγω αποφάσεις γίνεται ιδίως λόγος για στοιχεία από τα οποία καταφαίνεται η ύπαρξη και η εφαρμογή συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ ορισμένων παραγωγών και προμηθευτών PVC και πολυαιθυλενίου (συμπεριλαμβανομένου αλλά όχι περιοριζόμενου στο LdPE) εντός της ΕΟΚ, όσον αφορά τις τιμές, τις ποσότητες ή τους σχετικούς με την πώληση των προϊόντων αυτών στόχους. Στις εν λόγω αποφάσεις επισημαίνεται ότι αυτές οι συμφωνίες και πρακτικές είναι δυνατό να συνιστούν σοβαρή παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Κατά το άρθρο 1 των αποφάσεων, κάθε προσφεύγουσα « υποχρεούται να δεχθεί τη διενέργεια ελέγχου όσον αφορά την ενδεχόμενη συμμετοχή της » σ' αυτές τις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές και, κατά συνέπεια, να επιτρέψει την είσοδο των οργάνων της Επιτροπής στους χώρους της, να προσκομίσει ή να επιτρέψει τη λήψη αντιγράφων με σκοπό την εξέταση των επαγγελματικών εγγράφων « που είναι σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας ».

48 Όσον αφορά τη συγκεκριμένη αιτίαση της EMP κατά της αποφάσεως που την αφορά, αρκεί η παρατήρηση ότι η συμμετοχή της επιχείρησης αυτής, ως μητρικής εταιρίας της Alcudia, στις θίγουσες τον ανταγωνισμό ενέργειες που αποτελούν το αντικείμενο του ελέγχου, πιθανότητα που μνημονεύει η βαλλόμενη απόφαση, δεν μπορεί να αποκλεισθεί για το λόγο και μόνο ότι η EMP ούτε παράγει ούτε εμπορεύεται η ίδια τις ουσίες με τις οποίες έχουν σχέση οι θίγουσες τον ανταγωνισμό ενέργειες.

49 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο λόγος της ελλείψεως αιτιολογίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου της ανυπαρξίας ή της αοριστίας στοιχείων που αποτελούν τη βάση των αποφάσεων

50 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι οι επίδικες αποφάσεις παραβιάζουν την αρχή της νομιμότητας διότι δεν ερείδονται επί αποδείξεων ή ενδείξεων ικανών να δικαιολογήσουν τους διαταχθέντες ελέγχους.

51 Εν προκειμένω, πρέπει καταρχάς να σημειωθεί ότι, κατά το μέτρο που ο λόγος αυτός στηρίζεται στο επιχείρημα ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ανακοινώνει στους αποδέκτες των αποφάσεων περί διενεργείας ελέγχου όλα τα στοιχεία που διαθέτει σχετικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις, το επιχείρημα αυτό έχει ήδη απορριφθεί στο πλαίσιο της εξέτασης του λόγου που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας.

52 Κατά το μέτρο που ο λόγος ακυρώσεως στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο ικανό να δικαιολογήσει τους διαταχθέντες ελέγχους και, κατά συνέπεια, στο αυθαίρετο των επίδικων αποφάσεων, ενόψει του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η σχετική αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

53 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως της ανυπαρξίας ή της αοριστίας των στοιχείων που αποτελούν τη βάση των αποφάσεων πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου της προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος του τεκμηρίου αθωότητας

54 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι επίδικες αποφάσεις προσβάλλουν το θεμελιώδες δικαίωμα του τεκμηρίου αθωότητας κατά το μέτρο που κάνουν λόγο για « αποδείξεις » της συμμετοχής τους στις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές.

55 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι από το ίδιο το κείμενο της απόφασης προκύπτει ότι οι επίμαχες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές δεν θεωρούνται ως διαπιστωθείσες, αλλά ως « εικαζόμενες ».

56 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος της προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος του τεκμηρίου αθωότητας χωρίς να παρίσταται ανάγκη να εξεταστεί αν αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα στις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της κοινοτικής έννομης τάξης.

Επί του λόγου της παραβάσεως ουσιώδους τύπου

57 Κατά τις προσφεύγουσες, οι επίδικες αποφάσεις πάσχουν λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου κατά το μέτρο που, αφενός, δεν επιτρέπουν να προσδιοριστεί η ταυτότητα του εκδώσαντος οργάνου ούτε να κριθεί αν το όργανο αυτό διέθετε ή όχι την εξουσία εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως και, αφετέρου, δεν έχουν υπογραφεί από το λαβόν την απόφαση όργανο.

58 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι βαλλόμενες αποφάσεις εκδόθηκαν κατά την καλούμενη διαδικασία εξουσιοδοτήσεως, που προβλέπεται από την απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Νοεμβρίου 1980, με την οποία εξουσιοδοτείται το αρμόδιο για ζητήματα ανταγωνισμού μέλος της να λαμβάνει, επ' ονόματι και με την ευθύνη της Επιτροπής, αποφάσεις βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17, που διατάσσουν τις επιχειρήσεις να υποβληθούν σε έλεγχο. Με την απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1986 (AKZO Chemie κατά Επιτροπής, 5/85, Συλλογή 1986, σ. 2585), το Δικαστήριο έκρινε ότι αυτή η εξουσιοδοτική απόφαση δεν θίγει την αρχή της συλλογικής ευθύνης του άρθρου 17 της Συνθήκης συγχωνεύσεως.

Επομένως, δεν μπορούσε να υπάρχει αμφιβολία ως προς την ταυτότητα και τις εξουσίες του λαβόντος την απόφαση οργάνου, δηλαδή της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

59 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, πρέπει να παρατηρηθεί ότι καμία διάταξη δεν προβλέπει ότι το αντίγραφο της απόφασης που επιδίδεται στην επιχείρηση πρέπει να είναι υπογεγραμμένο από το εξουσιοδοτηθέν όργανο. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι οι επίδικες αποφάσεις είχαν δεόντως επικυρωθεί διά της υπογραφής του γενικού γραμματέα της Επιτροπής.

60 Επομένως, ο λόγος της παραβάσεως ουσιώδους τύπου πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ότι οι αποφάσεις αφορούν ενέργειες προγενέστερες της προσχωρήσεως της Ισπανίας στην Κοινότητα

61 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι, καίτοι οι προγενέστερες της προσχωρήσεως της Ισπανίας στην Κοινότητα ενέργειες εμπίπτουν « στο γεωγραφικό πεδίο της κοινοτικής δικαιοδοσίας », εφόσον παράγουν αποτελέσματα θίγοντα τον ανταγωνισμό εντός του κοινοτικού εδάφους, δεν εμπίπτουν ωστόσο στο « προσωπικό πεδίο της κοινοτικής δικαιοδοσίας », δηλαδή δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο έρευνας μέσω αναγκαστικής φύσεως μέτρων λόγω του ότι οι επιχειρήσεις που είχαν προβεί στις ενέργειες αυτές δεν υπόκεινταν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής. Η ερευνητική εξουσία του οργάνου αυτού δεν μπορεί να έχει αναδρομικό χαρακτήρα.

62 Σχετικά, επιβάλλεται καταρχάς η διαπίστωση ότι, δεδομένου ότι καμία παρέκκλιση δεν προβλέφθηκε όσον αφορά τον κανονισμό αριθ. 17, η κοινοτική αυτή πράξη πρέπει να εφαρμόζεται στα νέα κράτη μέλη από την ημερομηνία προσχωρήσεώς τους σύμφωνα με το γενικό κανόνα του άρθρου 2 της πράξεως προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας. Κατά συνέπεια, οι εγκατεστημένες στην Ισπανία επιχειρήσεις μπορούσαν να υπόκεινται σε ελέγχους από 1ης Ιανουαρίου 1986.

63 Το αντικείμενο των ελέγχων που διενεργούνται από την Επιτροπή, ύστερα από την ημερομηνία αυτή, σε εγκατεστημένες στα νέα κράτη μέλη επιχειρήσεις δεν μπορεί να περιορίζεται παρά μόνο σε συνάρτηση με το πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Εν προκειμένω, κανένας κανόνας δεν περιορίζει την ερευνητική αρμοδιότητα της Επιτροπής αποκλειστικά στις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν μετά την προσχώρηση.

64 Εξ αυτού έπεται ότι ο λόγος ότι η απόφαση αφορά ενέργειες προγενέστερες της προσχωρήσεως της Ισπανίας στην Κοινότητα πρέπει να απορριφθεί.

65 Από όλες τις προηγούμενες σκέψεις, προκύπτει ότι κανένας από τους λόγους ακυρώσεως που προβλήθηκαν κατά των επιδίκων αποφάσεων δεν έγινε δεκτός και οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν.

Επί των δικαστικών εξόδων

66 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υφίσταται σχετικό αίτημα. Επειδή οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις προσφυγές.

2) Καταδικάζει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα εις ολόκληρον.

Due Slynn Κακούρης Schockweiler Zuleeg

Koopmans Mancini Joliet O'Higgins

Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Grévisse Díez de Velasco

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Οκτωβρίου 1989.

Ο γραμματέας

J. -G. Giraud

Ο πρόεδρος

O. Due